

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 25.08.1964, sp. zn. 8 Tz 71/64, ECLI:CZ:NS:1964:8.TZ.71.1964.1

Číslo: 45/1964

Právní věta:

Výrok o vine vedúceho predajne trestným činom podľa § 137 tr. zák. musí sa opierať o zistenie všetkých potrebných skutočnostiach, z ktorých sa dá spoľahlivo vyvodiť, že manko bolo vedúcim predajne spôsobené buď porušením takých povinností uložených podľa zákona, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu možno označiť ako povinnosti dôležité, alebo že manko bolo spôsobené konaním svedčiacim o nezodpovednom postoji k majetku, ktorý je v socialistickom vlastníctve.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 25.08.1964

Spisová značka: 8 Tz 71/64

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Poškození majetku v socialistickém vlastnictví

Předpisy: 141/1961 Sb. § 125

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbirkový text rozhodnutí:

Rozsudkom okresného súdu v Nitre sp. zn. 1 T 53/62 z 27. februára 1963 bola obvinená AM uznaná vinnou trestným činom poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 ods. 1 tr. zák. Za to bola obvinená odsúdená podľa § 137 ods. 1 tr. zák. na trest zákazu činnosti vedúcej a pokladníčky na ktoromkoľvek úseku hospodárstva na dobu 2 rokov. Poškodená Jednota - LSD v Nitre bola odkázaná so svojím nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných.

Rozsudkom krajského súdu v Bratislave z 13. mája 1963 sp. zn. 4 To 131/63 na odvolanie poškodenej Jednoty - LSD v Nitre bola obvinená Anna Malá zaviazaná zaplatiť sumu 6 941,95 Kčs, kým so zvyškom škody bola poškodená socialistická organizácia odkázaná na občianskoprávne konanie.

Na sťažnosť pre porušenie zákona Najvyšší súd rozsudok okresného súdu zrušil a okresnému prokurátorovi v Nitre prikázal, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Podľa zistenia Okresného súdu v Nitre spočívala trestná činnosť obvinenej v tom, že ako hmotne

zodpovedná vedúca predajne Jednoty LSD v čase od 24. apríla 1961 do 6. novembra 1961 spôsobila manko vo výške 8167,- Kčs, že dôsledne nepreberala tovar od dodávateľov a netrvala na dodaní váhy Jednotou, neodvádzala denne tržby, ale tieto si ponechávala na predajni, čo bolo zistené revizorom R. 30 septembra 1961. Týmto konaním obvinená podľa rozsudku hrubo porušila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo zákona, ako aj príkazy podniku.

Podľa § 2 ods. 5 tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutočný stav veci a pri svojom rozhodovaní z neho vychádzajú. Objasňujú s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace proti obvinenému i okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a vykonávajú v oboch smeroch dôkazy nevyčkávajúc návrhu strán. Doznanie obvineného nezabavuje orgány činné v trestnom konaní povinnosti preskúmať a všetkými dosiahnuteľnými prostriedkami overiť všetky okolnosti prípadu.

Podľa § 2 ods. 6 tr. por. orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne.

Podľa § 125 tr. por. v odôvodnení rozsudku súd stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti vzal za preukázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenie oprel, existenciu ktorých skutočností pokladá so zreteľom na výsledky dokazovania za vylúčenú alebo pochybnú, akými úvahami sa riadil pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä pokiaľ si vzájomne odporujú a prečo nevyhoveli návrhom na vykonanie ďalších dôkazov. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyporiadal s obhajobou a akými právnymi úvahami sa riadil, keď posudzoval preukázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Okresný súd nepostupoval spôsobom v zákone uloženým. Nezaoberal sa najmä dôsledne obhajobou obvinenej, nezisťoval, či a do akej miery nesie obvinená vinu na tom, že tovar nemohol byť riadne preberaný a nezisťoval najmä, či prípadné porušenie povinnosti obvinenej je príčinou vzniku manka. Príčinná súvislosť ako každá iná skutková okolnosť musí byť predmetom dokazovania. Nezaoberal sa ďalej okresný súd otázkou, či sú splnené znaky trestného činu poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 ods. 1 tr. zák. aj po subjektívnej stránke, to je, či obvinená spôsobila manko porušením takej povinnosti uloženej podľa zákona, ktorú so zreteľom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, predovšetkým so zreteľom na nedostatočnú kvalifikáciu obvinenej, možno označiť ako povinnosť dôležitú, alebo či spôsobila manko konaním, svedčiacim o nezodpovednom postoji k majetku, ktorý je v socialistickom vlastníctve.

Nie je predovšetkým podložený výsledkami vykonaného dokazovania záver súdu, že obvinená neodvádzala denne tržby a tieto si ponechávala na predajni a že z toho dôvodu vzniklo obvinenej manko. Obvinená k tejto okolnosti v prípravnom konaní a i na hlavnom pojednávaní vypovedala, že tržby odvádzala denne a že len v jednom prípade revizor našiel na predajni neodvedenú tržbu, ktorú však na jeho príkaz ešte v ten deň odviedla.

Svedok M. R. vypovedal, že obvinená odvádzala tržbu denne. V jedinom prípade zistil, že obvinená nedoviedla celú dosiahnutú tržbu vraj preto, že dosiahla v súvislosti s berlínskymi udalosťami a v súvislosti s hodami príliš vysokú tržbu a bála sa, že ju budú za to hrešiť. Tržbu však na jeho príkaz hneď odviedla. Keď teda z výpovede svedka plynie, že zadržaná tržba bola odvedená a keď nebolo žiadnym dôkazom preukázané, že by obvinená zadržala tržbu aj inokedy, je zrejmé, že táto skutočnosť nemôže byť príčinou zisteného manka.

Zostáva ako možná príčina manka nedôsledné preberanie tovaru od dodávateľov. V tomto smere zostalo dokazovanie neúplné. Obvinená sama vypovedala, že tovar riadne preberala tak, že každý kus tovaru prepočítala. Len dvakrát zistila nedostatky, a síce v jednom prípade jej pripísali o 10 kusov prázdnych fliaš viac, ako v skutočnosti bolo a druhýkrát jej závozníci odcudzili dve bedne od oleja. V

obidvoch prípadoch sa však na reklamáciu dali veci do poriadku. Tovar, ktorý bolo treba vážiť, však nemohla riadne preberať, lebo až do mesiaca októbra 1961 nemala na predajni váhu-decimálku. Dodanie váhy žiadala viackrát telefonicky, i osobne u R. a Jednoty. Na Jednote sa jej vraj iba vysmiali a nechceli s ňou o tom ani hovoriť. Nepozorovala však, že by jej bolo dovezené menej tovaru a nezistila nič podozrivého pri preberaní tovaru, ktorý bol dodávaný na váhu, napr. u cukru.

Svedok M. R. vypovedal k tejto otázke tak, že po nastúpení do obvodu, v ktorom bola predajňa vedená obvinenou (čo malo byť v mesiaci júli 1961) žiadala pre túto predajňu váhu-decimálku, aby vedúca mohla preberať tovar, čo na ňom vedúca aj žiadala. V mesiaci novembri 1961 však zistil, že obvinená váhu nepoužíva, hoci ju mala na predajni už vyše mesiaca a odôvodnila to tým, že nemala ešte čas dať váhu do poriadku. Raz bol prítomný v predajni po zložení tovaru závozníkmi a spytoval sa obvinenej, či tovar správne prevzala, načo táto odpovedala kladne. Zistil potom, že na dodacích listoch bolo o 10 litrových fliaš (čoho?) viac, ak v skutočnosti bolo dodané. Nato obvinená prehlásila, že si to nevšimla. Nevie, či aj v iných prípadoch sa obvinená dopustila takýchto chýb.

Na hlavnom pojednávaní obvinená vypovedala, že v dobe, kedy nemala v predajni váhu, preberala tovar iba na kusy, ktoré prepočítavala, tovar však nevážila, pretože šoférom a závozníkom dôverovala. Obvinená nebola dotázaná, či toto jej tvrdenie sa vzťahuje na celé kritické obdobie, alebo len na dobu, odkedy mala na predajni váhu. Obvinená nebola výslovne vypočutá ani na to, či po obdržaní váhy tovar prevažovala a prečo tak prípadne nerobila. Nevyjadrila sa výslovne k tvrdeniam svedka R., že ešte ani v novembri 1961 tovar neprevažovala, hoci váhu mala už vyše mesiaca.

Svedkyňa A. B. uviedla, že múku a cukor ani ona neprevažuje, ale preberá tovar podľa kusov, nebolo jej však zistené žiadne manko. Pamätá sa, že váha bola dodaná na predajňu až niekoľko mesiacov po nastúpení obvinenej na predajňu.

V rozpore s týmito dôkazmi tvrdil zástupca poškodenej Jednoty - LSD na odvolacom verejnom zasadnutí 13. mája 1963, že na predajni bola váha už k 20. decembru 1960 a v septembri 1961 bola na predajňu dodaná druhá váha, ktorá ako prebytočná bola z predajne predisponovaná v októbri 1962. Krajskému súdu preukázal inventúrny zoznam DKP k 13. 9. 1961, podľa ktorého sa na predajni nachádzali dve váhy. Krajský súd, ktorý rozhodoval len o náhrade škody, nepreveril tieto tvrdenia a nepreveril najmä to, aká váha sa na predajni nachádzala, prečo obvinená žiadala dodanie druhej váhy a prečo na základe jej žiadosti žiadala dodanie váhy aj inštruktor R., prečo druhá váha bola na predajňu Jednotou dodaná. Je totiž možné, že prvá váha na predajni sa údajne nachádzajúca bola zlá. Treba si totiž všimnúť tej skutočnosti, že svedkyňa B. v rozpore s tvrdením zástupcu poškodenej strany uviedla, že na predajni zostala až do 27. februára 1963 váha dodaná v septembri 1961 a že táto svedkyňa sa vôbec nezmieňuje o nejakej druhej váhe, ktorá mala byť predisponovaná z predajne v októbri 1962.

Len po riadnom objasnení všetkých týchto skutočností bude možno urobiť zodpovedný záver o tom, do akej miery boli nedostatky pri preberaní tovaru zavinené obvinenou. Mieru tohto zavinenia bude podstatne ovplyvňovať aj nedostatok skúseností a odbornej kvalifikácie u obvinenej. Bude potrebné skúmať aj to, či a akého poučenia zo strany poškodenej sa obvinenej v tomto smere dostalo. Len so zreteľom aj k týmto skutočnostiam bude možno urobiť záver o otázke základnej, a to či obvinená porušila vôbec dôležitú povinnosť uloženú jej podľa zákona, popr. či konala spôsobom svedčiacim o jej nezodpovednom postoji k majetku, ktorý je v socialistickom vlastníctve.

Nebolo konečne skúmané ani to, či nedostatky pri preberaní tovaru mohli byť príčinou pomerne značného manka za krátke obdobie šiestich mesiacov. Malo byť najmä zisťované, aké druhy a v akých hodnotách boli dodávané na predajňu tovary, ktoré sa merali na váhu a so zreteľom na to, že obvinená vykonávala preberanie tovaru podľa kusov vriec, sa malo uvážiť, či vôbec mohla prísť k tak značným váhovým rozdielom bez toho, aby to obvinená aj bez váhovej kontroly musela zistiť.

Pre objasnenie okolnosti, akým spôsobom a ako dôsledne obvinená preberala tovar, mali byť prípadne vypočutí aj zamestnanci veľkoobchodu, ktorí obvinenej tovar dodávali.

Okresný súd teda neobjasnil základné skutkové okolnosti, aby bolo možné urobiť spoľahlivý záver, že obvinená aj trestnoprávne zodpovedná za vzniklé manko. V jeho rozsudku chýbajú akékoľvek úvahy o tom, prečo má za to, že zistené skutočnosti možno podriaďiť pod ustanovenie § 137 ods. 1 tr. zák.

Bolo preto treba vysloviť, že napadnutým rozsudkom a v konaní mu predchádzajúcom bol porušený zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a 6 a § 125 tr. por. a tento rozsudok v celom rozsahu zrušiť.

Pretože podstatná časť vytýkaných nedostatkov dopadá už na prípravné konanie, bolo treba vrátiť vec až okresnému prokurátorovi, aby ju znovu prejednal a rozhodol.